

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Qualiter maioratus, feudum, & emphyteusis transeant in Monasterium. §.
3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

- 2 Peculium filii familias expresso monasterio competit non profectuum; aduentitium vero quoad usum fructuum. Probabilis est non competere, sed a patre retineri.
- 3 Ius patronatus monasterio acquiritur.
- 4 Idem dicendum de iure nominandi ad emphyteusim.
- 5 Ius retractus monasterio non competit.

Affirmat Sanch. in perpetuum ad monasterium transire sed est difficultis sententia.

ET quidem, si monasterium sit succedendi capax, dubium non est, quin monasterio acquiratur, siue legatum reputetur vnum, siue quolibet anno diuersum quia omnia iura, & actiones religiosi in monasterium transeunt. At si monasterium incapax sit, & legatum multiplex esse censetur, iuxta leg. in singulis. ff. de annuis legatis, eo quod in gratiam legatarij singulis annis dari mandatum sit, perit legatum ob incapacitatem religiosi, & monasterij. Si vero legatum vnicum esse reputetur, vt reputandum est, quando in gratiam heredis signatur singulis annis tribuendum non religioso, nec monasterio, sed heredibus ab intestato competit; sicut competit census, aliaque bona religiosi; quia hoc legatum, tanquam quidam census computandum est sic Sanch. lib. 7. sum. c. 13. n. 54.

2. Sed quid dicendum de peculio filij familias religiosi facti? Nulla est dubitatio de bonis castrensibus aut quasi-hac enim tam quoad proprietatem, quam quoad vsum fructum sunt filij hac proinde non mirum quod monasterio cedant. Neque item est dubitatio profectitia monasterio competere; cum hac tam quoad vsum fructum, quam quoad proprietatem sint patris. Solum de bonis aduentitiis est controversia; eo quod vsum fructum patri conueniat, quo non videtur priuandus ob ingressum filij in religionem. Nam esto soluat patri potestas, & filij gubernatio, non cessat honor patri debitus, ob quem precipue hic vsum fructum concessus est. Et ita tenendum est cum communi sententia, quam tradit Nauarr. com. 2. de regularib. n. 55. Lessius lib. 2. de iust. c. 41. dub. 10. m. 33. Man. Rodrig. 1. 3. q. regular. q. 16. art. 4. Sanch. pluribus relatis, lib. 7. c. 13. n. 19.

3. Ius patronatus alicui videbitur posse in religioso manere, eo quod non sit pretio aestimabile; ac proinde nec materia prohibita voto paupertatis. Sed dicendum omnino est, nequam religiosi competere, sed monasterio succedendi capax. Quia Auth. ingressi, C. de Sacrosanct. Eccles. absque nulla distinctione decidit omnia iura & actiones religiosi monasterio acquiri. Quod si monasterium sit succedendi incapax ad sequentem vocatum ius patronatus pertinet; sic glos. in c. beneficium, de regular. in 6. verbo conferendum. Lambert. de iure pat. lib. 2. p. 1. q. 2. art. 11. nu. vlt. Man. Rodrig. q. regul. t. 2. q. 122. art. 2. Sanch. alijs relatis, lib. 7. c. 13. n. 2. & segg.

4. Idem quod dictum est de iure patronatus, a fortiori dicendum est de iure nominandi ad emphyteusim; est enim in pretio aestimabile, cuius religiosus professus incapax est; ac proinde monasterio succedendi capax competit. Sic Molina tit. 2. de iust. disp. 482. circa finem, Sanch. lib. 7. sum. cap. 14. n. 16. & 17.

5. De iure, & privilegio, quod proximiori consanguineo concessum est retrahendi rem alienatam extra familiam eodem pretio emptori soluto, quod ipse pro ea dedit, optimè dicit Sanch. d. c. 14. n. 25. & seg. nequaquam religiosi, nec monasterio competere possent; nam cum religiosus rem illam non sibi, sed monasterio acquirere debeat, extra propriam familiam hoc tractu res constituerat, quod vitare intendebat privilegium retractus.

§. III.

Qualiter maioratus, feudum, & emphyteusis transeant in monasterium.

S V M M A R I V M.

- 1 Aliquibus placet monasterium succedendi capax non succedere in maioratu religiosi. Sed tenendum est contrarium succedere inquam durante religiosi vita.
- 2 An succedat monasterium in maioratu ante professionem a religioso possessore habente clausulam expressam, vel tacitam excludentem religiosi? Affirmat Mieres succedere.
- 3 Verius est oppositum.
- 4 In feuda succedit monasterium, si capax sit prestandi illius obsequia.
- 5 Excipiuntur feuda habens dignitatem.
- 6 Emphyteusis hereditaria tam secularis, quam ecclesiastica ad monasterium transit, tamen si de ecclesiastica Nau. negat.
- 7 Sanch. sentit Ecclesiasticam emphyteusim renouari intra biennium posse. Sed non admittitur.
- 8 Si emphyteusis concessa sit ea conditione, ne transeat ad potentiores, & si plures censeant transire ad monasterium. Verius est oppositum.
- 9 Emphyteusis solum pro vita religiosi in monasterium transit.
- 10 Quia de emphyteusis concessa alicui pro se, & suis heredibus?

1. Aliquis videbitur monasterium succedendi incapax non posse maioratum, quem religiosus ante professionem possederat, acquirere. Quia finis precipuus instituentis quemlibet maioratum, est, ne bona illius extra familiam constituantur. At si monasterium succedit, iam bona illius sunt extra familiam; non igitur ex influentis voluntate monasterium succedere potest. Ceterum omnino tenendum est, succedere monasterium durante vita monachi, quod tanquam certum supponunt sepe omnes doctores: nam cum monasterium ex persona monachi sibi incorporati, & ex iure ei competere maioratum possidet, bona illius extra familiam hac ratione non censetur constitui, quia non directè vt in contractu, & in qualibet alia donatione contingit, sed accessoriè ad religiosum monasterio competunt.

2. Dubium autem non leue est, an quando maioratus habet clausulam expressam excludentem religiosi vel tacite illos excludit, eo quod institutum est cum iurisdictione in aliquo oppidum, vel ad conferendam agnationem, vel cum onere deferendi arma, & familie nomen; in quibus casibus fecundum communiorem sententiam non succedit religiosus professione facta, nec ratione illius monasterium. An idem dicendum sit, quando ante professionem religiosus successerat, & illum maioratum possidebat? Negat. Mieres de maioratu, 2. p. 2. n. 33. cuius fundamentum est, quia est monachus, & ratione filij monasterium incapax sit acquirendi de nouo lupradictum maioratum, at ad retinendum illum capax esse potest. Quia plura requiruntur ad nouam rei acquisitionem, quam ad illius conseruationem, vt multis exemplis exornari facile potest. Deinde quia sola institutoris voluntate priuati religiofus maioratu acquisito, at institutoris voluntate excludente religiosi a successione, non priuati religiosi maioratu acquisito, sed solum acquirendo, quia solum priuati succedere, at eo casu non succedit religiosus, sed successorem conueniat. Item ad monasterij exclusionem clarissime conueniunt voluntatis testatoris illud excludentis desiderant, vt bene probat Cou. 1. variat. c. 15. n. 11. quæ tamen in presentia casu non apparent, cum satis congruenter dici possit voluisse excludere a noua maioratus successione non ab antiqua. Tandem hæc sententia religioni fauet, ac proinde sustinenda est.

3. Nihilominus verius censeo monasterium excludi, & ad sequentem successorem maioratum transire, sic expressè docet Sanch. lib. 7. c. 15. n. 31. & videtur id sentire Molina. lib. 1. de primogen. c. 13. n. 93. & segg. & Mol. Iuluita, 1. 3. de iust. disp. 623. n. 3. Man. Rodrig. qu. regul. t. 2. qu. 77. art. 12. vel. quæritur certum est. Ratio est, quia institutor excludens monachos a successione maioratus, successorem monasterij excludit, monachi enim professione ipsa excludi erant.

4. De feudo dubium est; an in monasterium capax succedendi transeat? Breuiter respondeo transire, dummodo obsequium feudi prestari possit a monasterio per se, vel per substitutum. Quia a generali regula statuente omnia bona religiosi ad monasterium transire, nulla est occasio excipiendi lupradictum feudum; sic Nau. com. de Regularib. n. 55. Molina. li. 1. de primogen. c. 13. n. 76. Molin. Iuluita, 1. 1. de iust. disp. 140. ver. regulam. Lessius lib. 2. c. 41. dub. 10. n. 84. & alij plures, quos referet & sequitur Sanch. lib. 7. c. 15. n. 36.

5. Ab hac regula excipiendus est feudus habens dignitatem Ducatus, Marchionatus, seu iurisdictionem in aliquo oppidum annexum, quia hæc non possunt ea decencia, & splendore, quem dominus feudi intente, exerceri, ac proinde ex præsumpta domini voluntate transit ad successorem vocatum; sicut communiter dicitur de maioratu habente hæc dignitatem, & iurisdictionem. Sic Sanch. alijs relatis, d. c. 15. n. 41. Monasterium autem potitur illo feudo, dum religiosus viuit, eo tamen defuncto deuenit ad sequentem vocatum. Quod si nullus sit, ad dominum directum deuoluitur. Sic Mol. de primogen. d. c. 13. n. 79. Lessius n. 24. Sanch. c. 15. n. 46.

6. Sed quid dicendum de emphyteusis succedendi capax deueniat, Quia in re & si Nau. com. 2. de regularib. n. 55. censet emphyteusim, cuius dominus directus est Ecclesia, queque vocatur Ecclesiastica non transire ad monasterium. At probabilis est hæc sententia, & licet eadem transire cum omnibus melioramentis in ea factis, quippe quæ nullo iure inueniuntur excepta ab illa regula generali concedente monasterio successorem in omnia religiosorum bona; facta docuit Felin. c. in presentia, de probat. lib. 1. n. 9. Decius ibi n. 194. Azor. 1. lib. 12. c. 8. q. 4. & alij relatis Sanch. lib. 7. c. 15. n. 56.

7. Addit tamen Sanch. esse differentiam in successione Emphyteusis Ecclesiasticæ, & secularis. Nam Ecclesiasticam, in qua quit renouare dominus directus potest intra biennium, iura Textum in §. 1. Authent. de alienat. & emphyteusis. Accedens larem renouare non potest, quia nullibi tale privilegium concessum est. Verum hæc differentiam non censeo admittendam.

DE
CASTR
PALAT
TONI
II III

dam; quia illa Authentica constitutio non loquitur de qualibet emphyteusi, sed de emphyteusi data ab Ecclesia Constantinopolitana, neque ad heredes extraneos transmissibili, ut latius probavi i. p. *hinc operis*, tract. 4. de *hinc*, disp. 5. Punct. 8. n. 3. ac proinde neque Ecclesiastica, nec secularis reuocari potest.

8. Sed quid si emphyteusis sit concessa ea conditione, ne transferatur ad Ecclesiam, aut personam potentiorum, ut communiter concedi solent? Adhuc plures doctores censent ad monasterium succedendi capax transire. Quia intelligi debet hac conditio de translatione voluntaria, & directa possessoris, non de translatione indirecta, & in consequentiam, & a lege inducitur, qualis est, quae professione religionis inducitur, sic Felin. *in presentia*, n. 35. *cap. 49. de probationibus*. Syl. verbo *emphyteusis*, q. 20. n. 27. Man. Rodrig. q. *regular*, r. 2. q. 78. art. 9. Sanch. alios referens d. e. 15. n. 65. Ceterum verus censetur, de qualibet alienatione conditionem intelligendam esse. Tum quia finis apponitur eam conditionem esse, ne Dominus proprietatis ob Ecclesiam priuilegia, aut emphyteutice, potentiam obsequio debito priuetur, qui finis etiam in translatione directa ac indirecta procedit. Alias etiam sic succederet in Emphyteusi alienari prohibita emphyteuta delictum consecrationi subiectum committente (quod Sanch. non concedit) quia etiam hac est alienatio non voluntaria, sed indirecta, & inducta per legem. Item maioratus habens clausulam, ne monasterium succedat, monasterio competere; quia potest quis interpretari id esse intelligendum de successione directa, & perpetua, & non successione temporanea, & per legem inducta. Ne ergo haec admittantur, dicendum est, emphyteusim prohibentem transferri ad Ecclesiam, nullatenus monasterio acquiri, & ita docent Bartol. *auth. ingressi*, C. de *Sacrosanctis*, Eccles. in 2. lectura, n. 19. & ibi Bald. n. 31. Paulus n. 25. Iason. n. 64. Barbac. c. in *presentia*, de *probationibus*, n. 121. Velascus *conf.* 101. num. 8. 2. 1. Flores de Mena *addit.* ad *Sana. decis.* 6. n. 2. *concl.* 3. quos omnes refert Sanch. d. lib. 7. *sum.* c. 15. n. 64. Item quod dictum est de emphyteusi, dicendum est de quibuslibet bonis alienari prohibitis ob eandem rationem, tamen si contrarium feriat Sanch. n. 67.

9. Verum esto sententiae assenti in monasterium dictam emphyteusim, seu fidei commissum transferri religiosi professione, haec tamen, nullatenus concedendam est in perpetuum transferri, sed solum durante vita religiosi, ne voluntatis concedentis emphyteusim, seu fidei commissum aduersetur.

10. Solum de emphyteusi concessa alicui pro se, & suis heredibus affirmat Sanch. d. e. 15. n. 62. cum Bart. dicta Au. *henr. ingressi*, in 2. lectura n. 37. Berio *cap. in presentia*, n. 491. de *probationibus*, in perpetuum monasterio pertinere quia potius Dominus cogitare possessorem emphyteusis posse monasterium haec dem habere. Haec tamen doctrina non caret difficultate quia verba explicanda voluntatem testatoris in propria significatione sunt accipienda; at monasterium religiosi succedens non est proprie haeres, ut communiter doctores censent teste Sanch. *lib. 7. sum.* c. 12. n. 33. Ergo nomine haereditis non venit monasterium; & ita tradit Paris loquens de feudo c. in *presentia de probationibus*, n. 195. Quod a fortiori procedit, si emphyteusis constituta esset pro se, & suisque filijs non enim i. *vine filij* monasterium intelligendum est, nisi in casibus a iure expressis, qualis non est hic, & consentit Sanch. plurib. *relatis* lib. 7. *sum.* c. 15. n. 63.

§. IV.

Qualiter fideicommissum monasterio competat.

SUMMARIUM.

- 1 Non excluditur substitutus, si religionem incapacem succedendi ingrediatur.
- 2 Si proficiatur in monasterio capaci succedendi, succedit monasterium in fideicommissum durante tua vita.
- 3 Affirmant plures testatore grauante suum haerodem, ut alicui tertio haereditatem restituat non apposita clausula, si sine liberis decesserit, in perpetuum excludi substitutum, & monasterium succedere.
- 4 Sed oppositum est verum.
- 5 Si testator apposuit clausulam grauato, si sine liberis decesserit, & nullis filijs velitis ingrediatur monasterium, excluditur in perpetuum substitutum.
- 6 Limitatur ab aliquibus, nisi testator de veris filijs intellexerit, cum eam conditionem apposuit, si sine liberis decesserit, sed non admittitur limitatio.
- 7 Secundo limitatur, nisi testator expresserit se nolle substitutum excludi. Sed alij hanc limitationem, neque improbabiler reiciunt.
- 8 Quid sentiendum, sub distinctione respondetur.
- 9 Tertio limitatur, nisi substitutus esset filius testatoris. Sed reuertitur ad Castro Sum. Mor. Pars III.

circum limitatio.

- 10 Quarto nisi grauatus ingressus fuerit animo, excludendi substitutum. Non caret difficultate haec limitatio.
- 11 Quinto limitatur nisi substitutus sit causa pia. Admittitur limitatio.
- 12 Extenditur limitatio ad quamlibet causam piam, esto fuerit mediante substituta.
- 13 Sexto limitatur, ne succedat monasterium excluso substituto in contractibus onerosis.
- 14 Septimo limitatur, ut non procedat monasterij successio, si conditio liberorum in propriam personam referatur.
- 15 Octavo limitatur monasterij successio, dummodo admittat hereditatem, secus si reiciat.
- 16 Substitutus eo casu statim succedit, neque oportet grauati mortem naturalem expectare.
- 17 Quid dicendum de successione fideicommissi in religione Societatis Iesu.

1. Grauis est difficultas de fideicommissis, hoc est de bonis grauatis, seu alicui tertio restituendis; an si in his institutus sit, & religionem ingrediatur, succedat monasterium, & excludatur substitutus? Aliqua sunt in hac quaestione apud Doctores recepta, alia satis controuersa. Primo certum est, te ingrediente religionem incapacem succedendi non excludi substitutum; quia solum excludi poterat ob monasterij successionem, ut hec alij relatis notat. Molin. Societatis Iesu, r. i. de *inst. disp.* 186. col. 2. Sanch. *lib. 7. sum.* cap. 16. n. 13. imo probabilis est a puncto professionis in hac religione facta substitutum intrare; quia ad effectum successionis haec professio morti naturali aequiparatur, neque vlla ratio est, quare fideicommissum ad haeredes ab intestato perueniat, cum id contrarium sit dispositioni testatoris praerentis substitutum omnibus aliis haereditibus: sic Cou. c. 2. n. 6. de *testam.* Menoch. de *presumpt.* lib. 4. *presumpt.* 83. n. 71. Gutierrez. *can. q. lib.* c. 32. n. 25. Sanch. *lib. 7. sum.* c. 16. n. 16. & alij apud ipsos.

2. At si in monasterio capaci succedendi proficiatur, succedit monasterium durante tua vita; nisi aliud ex praescripto instituentis cautum sit. Sic Cou. *lib. 1. var.* c. 19. n. 7. Sanch. *lib. 7. c. 16. n. 30. cap. 49.* Molin. *lib. 1. de primogen.* c. 7. n. 77. Molin. *leuita; d. disput.* 186. *vel. si haeres.* *cap. disp.* 190. *circum finem.* *vel. in quocumque.* Dixi nisi aliud ex praescripto instituentis cautum sit. Nam si institutor expresse, vel tacite contrarium disposuit, voluitque a professionis tempore substitutum intrare id seruandum est. Quocirca si gratia conseruandi agnationem suaeque familiae nomen, substitutum designauit, monasterium non succedit, quia capax non est conseruanda agnationi: sic Cou. 1. *var. capit.* 19. *numer.* 11. Gutierrez. *capit.* 32. *numer.* 29. Menoch. *dicta praesumpt.* 83. *numer.* 45. Sanchi. pluribus relatis *lib. 7. cap. 16. numer.* 44.

3. Controuersia tamen est, si testator suum descendenti grauauit restituere haereditatem alicui tertio, & forte extraneo non exprimens, si sine liberis decesserit sed absolute; ille vero monasterium ingrediatur capax succedendi, an cesset substitutio, & monasterium in perpetuum succedat? Affirmant Gregor. Lopez, *leg. 10. verbo de care.* q. 2. *tit. 4. part. 6.* Anton Gomez *1. var.* c. 5. n. 34. & alij relati a Sanch. *lib. 7. c. 16. n. 81.* Moutentur quia taciti, & expressi idem est iudicium. At si exprimeret, si sine liberis decesserit, grauatus restituat haereditatem, succedit monasterium, excluso substituto in perpetuum, ut statim dicemus. Ergo etiam succedit supra dicta conditio non expressa, quia tacite inest, non enim credendum est voluisse testatorem suis descendentibus filijs extraneum praeferre.

4. Sed verius est non excludi in perpetuum substitutum, sed post mortem grauati succellurum: sic docet Molin. *leuita; d. disput.* 190. *vel. vtrum Eman. Acolta. c. si pater.* 1. p. verbo *si absque liberis.* n. 70. *cap. 71. de testam.* in 6. & aliis relatis Sanch. *lib. 7. sum.* c. 16. n. 82. Ratio est; quia esto illa conditio tacite inest, eaque de causa si grauatus descendens haberet filios, substitutus extraneus, etiam si esset pia causa in perpetuum excluderetur iuxta, *leg. auus. ff. de conditionibus. & demonstr.* *leg. cum acutissimi.* C. de *fideicommissis.* cum aliis. At monasterium nulla ratione eo casu loco filij habetur, quia Authent. *de sanctissimus episcop.* 8. *sed & hoc presentis*, solum concedit monasterium excludere substitutum, locumque filij ea in parte retinere, quando aliqua ex ibi enumeratis conditionibus fuerit apposita ibi. Adiectis conditionibus quibuscumque. Ergo quando nulla conditio adicitur, substitutus excludi non debet.

5. Verum si testator institutum grauaret haereditatem restituere alicui tertio, si sine liberis decesserit, ipse vero nullis filijs relatis monasterium capax succedendi ingrediatur, cessat substitutio & monasterium in perpetuum succedit in fideicommissum. Est expressa decisio Text. in *authent. de sanctissimus episcop.* 8. *sed & hoc presentis*, ibi si quis sub conditione nuptiarum, aut susceptorum filiorum, vel dotis, aut nuptialis donationis gratia, vel donauerit, vel reliquerit filijs suis, aut cuiquamque alij persona vel haereditatem, vel legatum, aut si initio pure